

Subject Name (Gujarati)

4331601 -- Summer 2024

Semester 1 Study Material

Detailed Solutions and Explanations

પ્રશ્ન 1(a) [3 ગુણ]

Array અને list નો તફાવત જણાવો.

જવાબ

Array	List
નિશ્ચિત કંડ બનાવતી વખતે	ગતિશીલ કંડ - વધી/ઘટી શકે
સમાન પ્રકારનો ડેટા	મિશ્ર પ્રકારનો ડેટા
મેમરી કાર્યક્ષમ - સતત ફળવણી	લવચીક પણ વધારે મેમરી
કંપી access ગાણતરી માટે	બિલ્ટ-ઇન methods operations માટે

મેમરી ટ્રીક

“Arrays નિશ્ચિત મિત્રો, Lists લવચીક નેતાઓ”

પ્રશ્ન 1(b) [4 ગુણ]

Class અને object ના concept python program ની મદદથી સમજાવો.

જવાબ

Class એ એક blueprint છે જે objects ના structure અને behavior વ્યાખ્યાયિત કરે છે. Object એ class નો instance છે.

```
class Student:  
    def __init__(self, name, age):  
        self.name = name  
        self.age = age  
  
    def display(self):  
        print(f"Name: {self.name}, Age: {self.age}")
```

```
\# Objects  
s1 = Student(" ", 20)  
s2 = Student(" ", 19)  
s1.display()
```

- **Class:** Template બનાવે છે
- **Object:** વાસ્તવિક instance બનાવે છે
- **Constructor:** Object initialize કરે છે

મેમરી ટ્રીક

“Class Blueprint બનાવે Object Instances”

પ્રશ્ન 1(c) [7 ગુણ]

Constructor ની વ્યાખ્યા આપો. વિવિધ પ્રકાર ના constructor python program સાથે સમજાવો.

જવાબ

Constructor એ special method છે જે object creation time પર automatically call થાય છે. Python માં `__init__()` method constructor છે.

```
class Demo:  
    # Default Constructor  
    def __init__(self):  
        self.value = 0  
  
    # Parameterized Constructor  
    def __init__(self, x, y=10):  
        self.x = x  
        self.y = y  
  
#  
d1 = Demo(5)      #  
  
x=5,  
  
y=10 (default)  
  
d2 = Demo(3, 7)   #  
  
x=3,  
  
y=7
```

Constructor ના પ્રકારો:

પ્રકાર	વર્ણન	ઉપયોગ
Default	કોઈ parameters નહીં	Object initialization
Parameterized	Parameters સાથે	ક્ષટ્રમ initialization
Copy	Object ની copy બનાવે	Object duplication

મેમરી ટ્રીક

``Default Parameters Copy Objects''

પ્રશ્ન 1(c) OR [7 ગુણ]

Polymorphism ની વ્યાખ્યા આપો. Inheritance વડે Polymorphism નો python program લખો.

જવાબ

Polymorphism એ સમાન interface વાપરીને અલગ અલગ objects પર અલગ અલગ operations કરવાની ક્ષમતા છે.

```
class Animal:  
    def sound(self):  
        pass  
  
class Dog(Animal):  
    def sound(self):  
        return "Woof!"  
  
class Cat(Animal):  
    def sound(self):  
        return "Meow!"  
  
# Polymorphic
```

```

animals = [Dog(), Cat()]
for animal in animals:
    print(animal.sound())

• Method Overriding: Child class मાં સમાન method name
• Dynamic Binding: Runtime પર method selection
• Code Reusability: સમાન interface, અલગ implementation

```

મેમરી ટ્રીક

“ઘણા Objects, એક Interface”

પ્રશ્ન 2(a) [3 ગુણ]

Python અંતર્ગત data structure List, Tuple અને Dictionary સમજાવો.

જવાબ

Data Structure	ગુણધર્મો	ઉદાહરણ
List	Mutable, ordered, duplicates allowed	[1, 2, 3, 2]
Tuple	Immutable, ordered, duplicates allowed	(1, 2, 3, 2)
Dictionary	Mutable, key-value pairs, unique keys	{'a': 1, 'b': 2}

મેમરી ટ્રીક

“Lists બદલાય, Tuples રહે, Dictionaries નકશો”

પ્રશ્ન 2(b) [4 ગુણ]

Stack ની એપ્લિકેશન જણાવો.

જવાબ

Stack Applications:

- Function Calls: Call stack management
- Expression Evaluation: Infix to postfix conversion
- Undo Operations: Text editors, browsers
- Parentheses Matching: Syntax checking

```

+{-{-}{-}+}
| 3 | {{-} Top}
+{-{-}{-}+}
| 2 |
+{-{-}{-}+}
| 1 |
+{-{-}{-}+}

```

મેમરી ટ્રીક

“Functions Evaluate કરે Undo Parentheses”

પ્રશ્ન 2(c) [7 ગુણ]

Stack ની વ્યાખ્યા આપો. PUSH અને POP operation ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. Stack ના PUSH અને POP operation ની algorithm લખો.

જવાબ

Stack એ LIFO (Last In First Out) સિક્ષાંત અનુસરતું linear data structure છે.

PUSH Algorithm:

1. Check stack
2. , print "Stack Overflow"
3. , top increment
4. Top position element add

POP Algorithm:

1. Check stack
2. , print "Stack Underflow"
3. , top element remove
4. Top decrement

ઉદાહરણ:

```
stack = []
stack.append(10)  # PUSH
stack.append(20)  # PUSH
item = stack.pop() # POP returns 20
```

મેમરી ટ્રીક

"છેલ્લો અંદર, પહેલો બહાર - થાળીઓ જેણું"

પ્રશ્ન 2(a) OR [3 ગુણ]

નીચેની વ્યાખ્યા આપો: I. Time Complexity II. Space Complexity III. Best case

જવાબ

શબ્દ	વ્યાખ્યા	ઉદાહરણ
Time Complexity	Algorithm execution time નું વિશ્લેષણ	O(n), O(log n)
Space Complexity	Memory usage નું વિશ્લેષણ	O(1), O(n)
Best Case	-યૂનતમ time/space જરૂરિયાત	Sorted array search

મેમરી ટ્રીક

"Time Space Best Performance"

પ્રશ્ન 2(b) OR [4 ગુણ]

નીચે આપેલા infix expression ને postfix માં ફરારવો. A -- (B / C + (D % E * F) / G)* H

જવાબ

Step-by-step conversion:

Infix: A - (B / C + (D % E * F) / G) * H

1. A B C / D E % F * G / + - H *

Stack operations:

- Operators: -, (, /, +, (, %, *,), /,), *
- Final: A B C / D E % F * G / + - H *

Postfix परिणाम: A B C / D E % F * G / + - H *

મेरી ટ્રીક

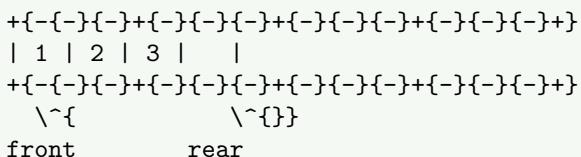
“Operands પહેલા, Operators પછી”

પ્રશ્ન 2(c) OR [7 ગુણ]

Circular queue ની વ્યાખ્યા આપો. Circular queue ના INSERT અને DELETE operations આફુતિ સાથે સમજાવો.

જવાબ

Circular Queue એ queue નું સુધારેલું સ્વરૂપ છે જ્યાં છેલ્લી સ્થિતિ પ્રથમ સ્થિતિ સાથે જોડાયેલી હોય છે.

INSERT Algorithm:

1. Check queue
2. rear = (rear + 1) % size
3. queue[rear] = element
4. element , front = 0

DELETE Algorithm:

1. Check queue
  2. element = queue[front]
  3. front = (front + 1) % size
  4. Element return
- ફાયદો: Memory efficiency
  - ઉપયોગ: CPU scheduling, buffering

મેરી ટ્રીક

“ભરાઈ જાય તો પાછા ફરો”

પ્રશ્ન 3(a) [3 ગુણ]

List નો ઉપયોગ કરી Stack નું Implementation સમજાવો.

જવાબ

Stack operations Python List વડે:

```
stack = []  # stack
stack.append(10)  # PUSH
stack.append(20)  # PUSH
top = stack.pop()  # POP
```

- PUSH: append() method
- POP: pop() method
- TOP: stack[-1] for peek

મેમરી ટ્રીક

“Append ધકેલે, Pop જોયે”

પ્રશ્ન 3(b) [4 ગુણ]

Linked list ની વિવિધ એપ્લિકેશન વિશે ચર્ચા કરો.

જવાબ

Linked List Applications:

- Dynamic Memory:** Runtime પર size બદલાય
- Insertion/Deletion:** કોઈપણ સ્થાને કાર્યક્ષમ
- Implementation:** Stacks, queues, graphs
- Undo Functionality:** Browser history, text editors

એપ્લિકેશન	ફંક્ષન્ઝ	ઉપયોગ
Music Playlist	સરળ add/remove	Media players
Memory Management	Dynamic allocation	Operating systems
Polynomial Representation	કાર્યક્ષમ storage	Mathematical operations

મેમરી ટ્રીક

“ગતિશીલ Implementation Undo Memory”

પ્રશ્ન 3(c) [7 ગુણ]

Doubly linked list સમજાવો. Doubly linked list માં શરૂઆત ની node ને delete કરવા માટેનો algorithm લખો.

જવાબ

Doubly Linked List માં દરેક node માં data, next pointer અને previous pointer હોય છે.

```
+{--{-} {-} {-} {-} {-}+{-} {-} {-} {-} {-}+{-} {-} {-} {-} {-}+}
| prev | data | next |
+{--{-} {-} {-} {-}+{-} {-} {-} {-} {-}+{-} {-} {-} {-} {-}+}
\^{} \^{} {}
NULL      points to next
```

શરૂઆતથી Delete કરવાનો Algorithm:

```
1. list , return
2. node :
   - head = NULL
3. :
   - temp = head
   - head = head.next
   - head.prev = NULL
   - temp delete

def delete\_beginning(self):
    if self.head is None:
        return
    if self.head.next is None:
        self.head = None
    else:
        self.head = self.head.next
        self.head.prev = None
```

મેમરી ટ્રીક

“એ દિશા નેવિગેશન”

પ્રશ્ન 3(a) OR [3 ગુણ]

નીચે આપેલા infix expression ને postfix માં ફેરવો: A+B/C*D-E/F-G

જવાબ

Step-by-step conversion:

Infix: A+B/C*D-E/F-G

Postfix: A B C / D * + E F / - G -

Operator precedence: *, / > +, -
associativity

મેમરી ટ્રીક

“ગુણા ભાગ પહેલા, સરવાળો બાદબાકી પછી”

પ્રશ્ન 3(b) OR [4 ગુણ]

Circular Linked List તેના ગેરફાયદા સાથે સમજાવો.

જવાબ

Circular Linked List માં છેલ્લી node નો next pointer પ્રથમ node ને point કરે છે.

```
+{--}{-}{-}+    +{--}{-}{-}+    +{--}{-}{-}+
| 1 |{--}{-}{-}| 2 |{--}{-}{-}| 3 |
+{--}{-}{-}+    +{--}{-}{-}+    +{--}{-}{-}+
 \^{}           |}
 +{--}{-}{-}{-}{-}{-}{-}{-}{-}{-}{-}{-}{-}{-}{-}+
```

ગેરફાયદાઓ:

- અનંત લૂપ જોખમ: ખોટા traversal
- જટિલ Implementation: વધારે સાવધાની જરૂરી
- Memory Overhead: વધારે pointer management
- Debugging મુશ્કેલી: Circular references

મેમરી ટ્રીક

“વર્તુળો મૂંજવણ લાવી શકે”

પ્રશ્ન 3(c) OR [7 ગુણ]

Doubly Linked List માં Insert operation ને perform કરવા માટેનો Python Program લખો. સ્વરચ આફ્ટિ સાથે સમજાવો.

જવાબ

```
class Node:
    def __init__(self, data):
        self.data = data
        self.next = None
        self.prev = None
```

```

class DoublyLinkedList:
    def __init__(self):
        self.head = None

    def insertBeginning(self, data):
        new_node = Node(data)
        if self.head is None:
            self.head = new_node
        else:
            new_node.next = self.head
            self.head.prev = new_node
            self.head = new_node

    : NULL {{-} [10] {-} [20] {-} NULL}

    : NULL {{-} [5] {-} [10] {-} [20] {-} NULL}
          \^{}  

          new head

```

Insert Operations:

- શરૂઆત: Head pointer update કરો
- અંત: છેલ્લા node સુધી traverse કરો
- મધ્ય: prev/next pointers update કરો

મેમરી ટ્રીક

“શરૂઆત અંત મધ્ય Insertions”

પ્રશ્ન 4(a) [3 ગુણ]

Merge sort નો algorithm લખો.

જવાબ

Merge Sort Algorithm:

1. array size ≤ 1 , return
2. Array
3. recursively sort
4. Sorted merge

Time Complexity: $O(n \log n)$ Space Complexity: $O(n)$

મેમરી ટ્રીક

“વહેંચો જીતો મેળવો”

પ્રશ્ન 4(b) [4 ગુણ]

Singly Linked List અને Doubly Linked List નો તફાવત જણાવો.

જવાબ

Singly Linked List	Doubly Linked List
એક pointer (next)	બે pointers (next, prev)
આગળ traversal માત્ર	બંને દિશામાં traversal
ઓછી memory વપરાશ	વધારે memory વપરાશ
સરળ implementation	જटિલ implementation

Singly: [data|next] {-} [data|next] {-} NULL

Doubly: NULL {{-} [prev|data|next] {-} [prev|data|next] {-} NULL}

મેમરી ટ્રીક

"સિંગલ અાગળ, ડબલ બંને દિશા"

પ્રશ્ન 4(c) [7 ગુણ]

Selection sort નો algorithm લખો. આપેલા ડેટા ને selection sort ની મદદથી ચડતા કર્માં ગોઠવી બતાવો. ડેટા: 13, 2, 6, 54, 18, 42, 11

જવાબ

Selection Sort Algorithm:

1. i = 0 n-2 :
2. array[i...n-1] minimum
3. Minimum array[i] swap

[13, 2, 6, 54, 18, 42, 11] માટે Trace:

Pass	Array State	Min મળ્યું	Swap
0	[13, 2, 6, 54, 18, 42, 11]	2	13 ↔ 2
1	[2, 13, 6, 54, 18, 42, 11]	6	13 ↔ 6
2	[2, 6, 13, 54, 18, 42, 11]	11	13 ↔ 11
3	[2, 6, 11, 54, 18, 42, 13]	13	54 ↔ 13
4	[2, 6, 11, 13, 18, 42, 54]	18	કોઈ swap નહીં
5	[2, 6, 11, 13, 18, 42, 54]	42	કોઈ swap નહીં

અંતિમ પરિણામ: [2, 6, 11, 13, 18, 42, 54]

મેમરી ટ્રીક

"ન્યૂનતમ પરસંદ કરો, સ્થાન બદલો"

પ્રશ્ન 4(a) OR [3 ગુણ]

Insertion sort નો algorithm લખો.

જવાબ

Insertion Sort Algorithm:

1. i = 1 n-1 :
2. key = array[i]
3. j = i-1
4. j >= 0 array[j] > key:
5. array[j+1] = array[j]
6. j = j-1
7. array[j+1] = key

Time Complexity: $O(n^2)$ Best Case : $O(n)$ sorted array

મેમરી ટ્રીક

"ધોંય સ્થાને દાખલ કરો"

પ્રશ્ન 4(b) OR [4 ગુણ]

Circular linked list માં અંત માં નવી node insert કરવા માટેનો algorithm લખો.

જવાબ

Algorithm:

```

1. Data      new_node
2. list      :
   - head = new_node
   - new_node.next = new_node
3.      :
   - temp = head
   -     temp.next != head:
   -     temp = temp.next
   - temp.next = new_node
   - new_node.next = head

def insert\_end(self, data):
    new\_node = Node(data)
    if self.head is None:
        self.head = new\_node
        new\_node.next = new\_node
    else:
        temp = self.head
        while temp.next != self.head:
            temp = temp.next
        temp.next = new\_node
        new\_node.next = self.head

```

મેમરી ટ્રીક

“Head પર પાછા વર્તુળ”

પ્રશ્ન 4(c) OR [7 ગુણ]

Bubble sort નો algorithm લખો. આપેલા ડેટા ને bubble sort ની મદદથી ચડતા ક્રમમાં ગોઠવી બતાવો. ડેટા: 37, 22, 64, 84, 58, 52, 11

જવાબ

Bubble Sort Algorithm:

```

1. i = 0      n-2      :
2. j = 0      n-2-i      :
3.     array[j] > array[j+1]:
4.         array[j]     array[j+1]     swap

```

[37, 22, 64, 84, 58, 52, 11] માટે Trace:

Pass	સરખામણી અને Swaps	પરિણામ
1	37 ↔ 22, 64 ↔ 84, 84 ↔ 58, 84 ↔ 52, 84 ↔ 11	[22, 37, 64, 58, 52, 11, 84]
2	37 ↔ 64, 64 ↔ 58, 64 ↔ 52, 64 ↔ 11	[22, 37, 58, 52, 11, 64, 84]
3	37 ↔ 58, 58 ↔ 52, 58 ↔ 11	[22, 37, 52, 11, 58, 64, 84]
4	37 ↔ 52, 52 ↔ 11	[22, 37, 11, 52, 58, 64, 84]
5	37 ↔ 11	[22, 11, 37, 52, 58, 64, 84]
6	22 ↔ 11	[11, 22, 37, 52, 58, 64, 84]

અંતિમ પરિણામ: [11, 22, 37, 52, 58, 64, 84]

પ્રશ્ન 5(a) [3 ગુણ]

Binary search tree અને તેની application સમજાવો.

જવાબ

Binary Search Tree (BST) એ binary tree છે જ્યાં left subtree માં નાની values અને right subtree માં મોટી values હોય છે.

ગુણધર્મો:

- Left child < Parent < Right child
- Inorder traversal sorted sequence આપે છે
- Search time: $O(\log n)$ average case

Applications:

એપ્લિકેશન	ફાયદો	ઉપયોગ
Database Indexing	કડપી search	DBMS systems
Expression Trees	Evaluation	Compilers
Huffman Coding	Compression	Data compression

મેમરી ટ્રીક

"Binary Search Trees કેવા ગોઠવે"

પ્રશ્ન 5(b) [4 ગુણ]

Linear Search માટે Python Program લખો તથા ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

જવાબ

```
def linear\_search(arr, target):
    for i in range(len(arr)):
        if arr[i] == target:
            return i
    return {-}1

# 
numbers = [10, 25, 30, 45, 60]
result = linear\_search(numbers, 30)
print(f"Element found at index: \{result\}")  # Output: 2
```

કાર્યક્રમાં:

- કષમિક તપાસ: Element દર element
- Time Complexity: $O(n)$
- Space Complexity: $O(1)$
- કામ કરે છે: Unsorted arrays પર

Step	Element	મળ્યું?
1	10	ના
2	25	ના
3	30	હા!

મેમરી ટ્રીક

"લીનિયર લાઇન દર લાઇન"

પ્રશ્ન 5(c) [7 ગુણ]

આપેલી સાંખ્યઓ માટે Binary Search Tree બનાવો તથા તેના Preorder, Inorder અને Postorder traversals લખો: 45, 35, 12, 58, 5, 55, 58, 80, 35, 42

જવાબ

BST બાંધકામ (duplicates અવગણવામાં આવેલ):

```

    45
    /   {}
    35   58
   / {   / }
  12  42 55 80
 /
5
  
```

Insertion ક્રમ: 45(root), 35(left), 12(35 ની left), 58(right), 5(12 ની left), 55(58 ની left), 80(58 ની right), 42(12 ની right)

Traversals:

Traversal	ક્રમ	નિયમ
Preorder	45, 35, 12, 5, 42, 58, 55, 80	Root-Left-Right
Inorder	5, 12, 35, 42, 45, 55, 58, 80	Left-Root-Right
Postorder	5, 42, 12, 35, 55, 80, 58, 45	Left-Right-Root

મેમરી ટ્રીક

“Pre-Root પહેલા, In-Sorted, Post-Root છેદ્દે”

પ્રશ્ન 5(a) OR [3 ગુણ]

નીચેની વ્યાખ્યા આપો: I. Binary tree II. level number III. Leaf-node

જવાબ

શબ્દ	વ્યાખ્યા	ઉદાહરણ
Binary tree	દર node માં મહત્તમ 2 children વાળું tree	દેખ node માં ≤ 2 children
Level number	Root થી અંતર (root = level 0)	Root=0, children=1, વગેરે
Leaf-node	કોઈ children ન હોય તેવી node	Terminal nodes

```

      A   {{-} Level 0 (Root)}
      / {}
      B   C   {{-} Level 1}
      /
      D   {{-} Level 2 (Leaf)}
  
```

મેમરી ટ્રીક

“Binary Levels લીડ કરે Leaves તરફ”

પ્રશ્ન 5(b) OR [4 ગુણ]

Linear Search અને Binary search વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.

Linear Search	Binary Search
Unsorted arrays પર કામ કરે	Sorted array જરૂરી
કમિક તપાસ	ભાગલા પાડીને જીતો
Time: $O(n)$	Time: $O(\log n)$
સરળ implementation	જટિલ implementation
કોઈ preprocessing નહીં	Sorting જરૂરી
Linear: [1] [2] [3] [4] [5] {- } Binary: [1] [2] [3] [4] [5] {- , } {- }	

મેમરી ટ્રીક

“Linear લાઇન, Binary વિભાજન”

પ્રશ્ન 5(c) OR [7 ગુણ]

Binary search tree માં node ને insertion અને deletion માટેનો algorithm લખો.

Insertion Algorithm:

1. root NULL , node root
2. data < root.data, left subtree insert
3. data > root.data, right subtree insert
4. data == root.data, insertion (duplicate)

Deletion Algorithm:

```

1. node leaf : delete
2. node child : child
3. node children :
   - Inorder successor
   - Data successor data
   - Successor delete

def insert(root, data):
    if root is None:
        return Node(data)
    if data {} root.data:
        root.left = insert(root.left, data)
    elif data {} root.data:
        root.right = insert(root.right, data)
    return root

def delete(root, data):
    if root is None:
        return root
    if data {} root.data:
        root.left = delete(root.left, data)
    elif data {} root.data:
        root.right = delete(root.right, data)
    else:
        # Delete node
        if root.left is None:
            return root.right
        elif root.right is None:
            return root.left
        # children node

```

```
temp = find\_min(root.right)
root.data = temp.data
root.right = delete(root.right, temp.data)
return root
```

કેસો:

- Leaf deletion: સીંગુ removal
- એક child: Child સાથે replace
- બે children: Successor સાથે replace

મેમરી ટ્રીક

“Insert સરખાવો, Delete બદલો”